

Advies voor landelijk beleid JGZ t.a.v. COVID-19 Pandemie

versie #7 d.d. 11 juni 2020

Deze adviezen voor beleidsmaatregelen vervangen tijdens de corona pandemie de reguliere JGZ-richtlijnen en afspraken.

Nieuwe werkelijkheid

Geleidelijk gaan we van een acute crisis naar een nieuwe werkelijkheid. Het regeringsbeleid volgend, gaan we ook de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg stap voor stap aanpassen aan de nieuwe realiteit. Over hoe de uitvoering moet zijn is geen algemeen landelijk advies te geven. Dat is afhankelijk van de mate en de vorm waarin de JGZ-organisaties doorgewerkt hebben in de achterliggende periode, de populatie van het werkgebied en de beschikbaarheid van medewerkers.

Voor een gezonde nieuwe generatie

Jeugdgezondheidszorg is een vitale functie in de maatschappij met zorg voor een gezonde generatie. Het algemene advies aan alle JGZ-professionals is om na te gaan, bij het individuele kind, het gezin, medewerkers van de kinderopvang, leerkrachten van de basisschool en het vervolgonderwijs, leerplicht of de gemeente, waar behoefte aan is en vervolgens op maat hulp te bieden en de vorm waarin aan te passen aan wat mogelijk is. Een aanbod op maat qua inhoud en vorm past binnen de adviezen van het Landelijk Professioneel Kader: een telefonisch of digitaal consult, een groepsgesprek, een raam- of voordeur bezoek is ook een contactmoment conform het LPK en hulp/advies op maat is het uitgangspunt van het LPK. Bruikbaar hierbij is het opgestelde [handelingsperspectief kinderen in corona tijd](#).

Om ook de jgz voor de toekomst in deze nieuwe werkelijkheid (hoe deze er ook uit mag gaan zien) goed voor te bereiden en vorm te geven is een groepje actieve jgz-professionals bezig een landelijke blauwdruk jgz te ontwikkelen, waarbij hybride vormen van zorg op maat en klantgerichte ondersteuning kunnen leiden tot een optimale zorg voor de jeugd. Er wordt gestreefd om dit begin juli aan managers en bestuursteam te kunnen voorleggen.

JGZ prenataal tot schoolgaand

Ook in deze tijd van verruiming van de maatregelen blijft voor JGZ-professionals die werken met kinderen van prenataal tot schoolgaand het advies om de jeugdgezondheidszorg en extra ondersteuning zo veel mogelijk in aangepaste vorm aan te bieden. Juist nu blijft het belangrijk aandacht te besteden aan het welzijn en welbevinden van alle kinderen en hun ouders. Om na te gaan hoe het met hen gaat en om uit te zoeken welke kinderen en ouders extra ondersteuning nodig hebben. En om deze groep prioriteit te geven in de ondersteuning en zo nodig andere ondersteuning er bij te betrekken. Zorg voor goed contact met de verloskundigen, kraamzorg en kinderopvang. Kijk samen met de medewerkers van de kinderopvang waar zij in ondersteuning in wensen: advies, praktische informatie rondom de coronamaatregelen, testbeleid etc.

JGZ basisschoolleeftijd

Voor de JGZ-professionals die werken met kinderen van 4-12 jaar is na het heropenen van de scholen het advies om goed contact met scholen en leerplicht te onderhouden en samen met de teams te kijken waar ze ondersteuning in wensen: advies op de scholen, het uitvoeren van de 1,5 meter richtlijnen, hygiënische maatregelen en ondersteuning bij de gesprekken in de klas, kinderen die om

diverse redenen nog niet naar school komen, testbeleid etc. Schakel evt. de hulp van de Gezonde School adviseur in. Ondersteun leerkrachten - en ouders - bij kinderen die het moeilijk hebben of hebben gehad, maar ook bij kinderen die het moeilijk vinden om weer naar school te gaan. Schakel zo nodig andere ondersteuning in. Kijk wat individueel maar ook collectief aan ondersteuning geboden kan worden.

JGZ voortgezet onderwijs

Het voortgezet onderwijs gaat nu ook weer naar school. Ook hier geldt voor de JGZ: onderhoud contact met de scholen en leerplicht om samen te bepalen hoe de heropening kan plaatsvinden en welke ondersteuning gewenst is. Bekijk het document '[Handelingsperspectief voor de JGZ ondersteuning voor jongeren \(12+\) in het voortgezet onderwijs](#)' met tips en een voorbeeldbrief richting het onderwijs.

Gehoorscreening

30 april heeft VWS besloten dat de [gehoorscreening per 4 mei](#) weer start. Daarbij is een [plan opgesteld](#) met werkwijzen om de niet uitgevoerde gehoorscreeningen in te halen. JGZ organisaties zijn hard bezig met het inhalen, elke organisatie heeft bekeken welke werkwijze het best passend is.

Vaccinaties

RVP zwangeren: De maternale kinkhoest vaccinatie bij zwangere vrouwen heeft prioriteit ter bescherming van het ongeboren kind.

Rota Vaccinatie die oorspronkelijk 1 juni zou ingaan is on hold gezet. Naar aanleiding van nieuwe onderzoeksresultaten wordt een nieuwe adviesaanvraag gedaan bij de gezondheidsraad over de invoering van de [rota vaccinatie](#), nu voor de gehele populatie en niet enkel voor risicogroepen.

RVP 0-4 jarigen: De vaccinaties voor de opbouw van de basisimmunitet hebben prioriteit. Dit betreft: 3-5-11-14 maanden (indien maternale kinkhoestvaccinatie ontvangen) of 2-3-5-11-14 maanden (indien geen maternale kinkhoestvaccinatie ontvangen). Wanneer JGZ-professionals face to face contact hebben met kinderen geboren in 2016, dan kunnen zij ook direct gevaccineerd worden.

RVP 4-18 jarigen: JGZ-organisaties zijn bezig met de individuele [uitvoering van de MenACWY](#) vaccinatie met 1,5 meter beleid. Het is belangrijk dat de MenACWY-vaccinaties tijdig gegeven worden, omdat meningokokken W nog steeds circuleert in Nederland.

Voor 9-jarigen (DTP/BMR) geldt dat deze nog tot na de zomer kan worden uitgesteld, maar waar mogelijk deze als individueel consult ingepland kan worden.

De voorkeur heeft om de 13-jarigen (HPV) zo mogelijk direct na MenACWY uit te voeren, dit kan ook uitgesteld worden tot na de zomervakantie. Net als voor de MenACWY is er nu ook een handelingsperspectief voor de HPV opgesteld (Hyperlink naar themadossier?)

Maatregelen die voorlopig in stand blijven:

1. JGZ-professionals inzet en testbeleid

JGZ-professionals behoren tot de vitale beroepen en volgen de RIVM-richtlijn voor zorgverleners buiten het ziekenhuis. D.w.z bij verkoudheidsklachten de werkzaamheden aanpassen zodat er geen face to face patiënt contact is. Daarnaast thuis blijven indien er ook sprake is van koorts. Goed overleg tussen werkgever en werknemer over inhoud van werk, individuele gezondheidsfactoren en werkomstandigheden zijn hierbij het vertrekpunt. Afstemming en

gezond verstand zijn daarbij essentieel om samen te bepalen of en hoe taken kunnen worden uitgevoerd; dat vergt maatwerk en zo nodig betrokkenheid van de bedrijfsarts. Beslisboom voor inzet zorg personeel en testbeleid zie: <https://lci.rivm.nl/lci.rivm.nl/covid-19/bijlage/zorgmedewerkersinzetentestbeleid>.

2. Persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)

Het RIVM gaat er vanuit dat het werk in de JGZ zonder beschermende maatregelen uitgevoerd kan worden, mits men zich houdt aan de regels van 1,5 meter-beleid en het thuisblijven bij verkoudheid. Indien dit niet kan (bijv. bij lichamelijk onderzoek of vaccinatie) het contact kortdurend (<5 min) is. Verder niet meer dan 3 personen per 10 m² in een ruimte, geen contact met gezinnen waarin één persoon klachten heeft van verkoudheid, hoesten en koorts, geen face to face huisbezoek/consult uitvoer door JGZ-professional met klachten of koorts (zie ook punt 1) en geen huisbezoek bij een gezin met klachten. Houd bij de consulten waar de 1,5 meter afstand niet kan plaatsvinden in verband met het uitvoeren van lichamelijk onderzoek of vaccinatie bij het kind wél zoveel mogelijk afstand van de ouders. JGZ organisaties kunnen op maat afspraken maken met betrekking tot het dragen van een 'gewoon' mondkapje, dat is mogelijk indien medewerkers dit in verband met eigen omstandigheden wenselijk vinden. Ook als ouders of jongeren willen dat een JGZ medewerkers een mondkapje draagt, dan doen we dat op verzoek van de cliënt.

[RIVM richtlijn zorgmedewerkers buiten het ziekenhuis](#) en [V&VN richtlijn](#).

3. Uitnodigen voor bezoek aan de JGZ locatie

1. Vraag ouders met 1 volwassene per kind naar de JGZ locatie te komen.
2. Op de JGZ locatie houdt iedereen 1,5 meter afstand van elkaar.
3. Als één persoon van een gezin verkoudheidsklachten en koorts (>38⁰) en/of benauwdheid heeft, blijft het hele gezin thuis. Het kind komt dan ook niet naar een afspraak op het consultatiebureau, inloospreekuur of elders. Huisbezoeken kunnen daar ook niet plaatsvinden. Men kan dan adviseren zich te laten testen via corona lijn van de GGD.
4. Indien er geen telefonisch/digitaal consult vooraf aan een face to face contact plaatsvindt, zorg dan dat de bezoekers de hygiëne en gezondheidsregels vooraf wel kennen.

4. Hygiëne-maatregelen in de spreekkamers en wachtkamers

De extra hygiëne maatregelen in spreekkamers en wachtkamers blijven van kracht: ontsmet de boxen, bureaus, deurklinken, lichtschakelaars en kranen zo mogelijk met alcohol. Indien dit niet aanwezig is, met water en zeep of hygiënische doekjes. Voor artsen: Gebruik ieder een eigen stethoscoop: ontsmet deze met alcohol indien aanwezig, anders ook met zeep en water - na ieder gebruik. In de wachtkamer geen speelgoed, tijdschriften, boeken etc. en geen koffie/thee/water aanbieden. Instrueer de ouders/verzorgers om bij binnenkomst in de wachtkamer de handen te wassen met water en zeep.

Geef de looprichting aan en markeer de ruimte van 1,5 meter tussen ouders om er voor zorgen dat in de wachtkamers genoeg ruimte is voor ouders/verzorgers om voldoende afstand van anderen te houden. Zoals de overheid aangeeft: maximaal 3 personen per 10m².

5. Inloosprekuren

Als ze gestopt zijn dan weer opstarten, in ieder geval voor vragen, luisterend oor bij onzekerheid, steun in de rug bij spanning en vaccinatie-inloop, maar wel op afspraak om het aantal mensen in de inloop te kunnen reguleren: één ouder met één kind tegelijk naar binnen en 1,5 meter afstand. Overige afspraken in overleg. Let hierbij op de hygiënevoorschriften (zie punt 4).

Alternatief: bied online spreekuren aan.

6. Huisbezoeken

Probeer de huisbezoeken voor zoveel mogelijk te vervangen door beeldbellen, telefonisch contact of bezoek aan de JGZ locatie. Is er om één of andere reden toch een huisbezoek nodig, bv voor een gezin waar je je zorgen over maakt (ook prenataal) of er is een speciale reden om de hielprik thuis te doen, dan is het advies om vooraf te bellen met de (aanstaande) ouders en als dat niet lukt, aan de deur te vragen naar klachten bij gezinsleden qua luchtwegklachten, koorts of corona. De volgende scenario's zijn denkbaar:

- a. In het huis zijn **geen** personen met gezondheidsklachten: er gelden geen extra aandachtspunten, maar 1,5 meter afstand en contact beperken tot 1 ouder is ook hier van toepassing. Zorg dat je handgel bij je hebt voor het geval je ter plekke je handen niet kan wassen.
- b. In het huis zijn personen met **alleen** verkoudheidsklachten: het huisbezoek of de hielprik kan thuis plaatsvinden met inachtneming van de beschreven extra aandachtspunten (zie de laatste update Hielpriknieuws voor screeners: <https://www.rivm.nl/abonneren/hielpriknieuws-voor-screeners>).
- c. In het huis is één persoon met **klachten van hoesten en/of benauwdheid én koorts** (> 38 graden): ga niet naar binnen, maar doe het contact alsnog telefonisch of digitaal. In geval van de hielprik en gehoortest: laat een klachtenvrije persoon van buiten het gezin met het kindje naar het consultatiebureau komen voor de hielprik en de gehoorscreening. Lukt dat niet, dan overleg met de werkgever op welke alternatieve manier het huisbezoek door kan gaan of de hielprik en gehoorscreening afgenomen kan worden, denk bv aan aan de voordeur of drive in vanuit de auto van het gezin. Laat de werkgever hierover ook contact op met de afdeling Infectieziektebestrijding van de GGD.
- e. In het huis is een huisgenoot met **corona klachten**: ga niet naar binnen, overleg met de werkgever op welke alternatieve manier het huisbezoek gedaan kan worden of hoe de hielprik en gehoorscreening afgenomen kan worden. Wanneer je naar binnen gaat, heb je beschermende middelen nodig. Daarover kan de werkgever contact opnemen met de afdeling infectieziektebestrijding van de GGD. Voor dat soort situaties is PBM voorradig.

7. Consulten 0-18

Wat betreft consulten is het advies om alle consulten zo veel mogelijk telefonisch (of via beeldbellen of chat) te doen. Vraag na hoe het thuis gaat. Ga in het telefonische of digitale consult na of aanvullende face to face contact wenselijk of noodzakelijk is. Maak voor een zo zorgvuldig mogelijke afweging bijvoorbeeld gebruik van de Balansmeter en de Do It Yourself Van Wiechen video's. Is aanvullend onderzoek gewenst dan blijft het nodig om van te voren telefonisch te vragen naar de gezondheid van het gehele gezin en informatie te geven over hygiënemaatregelen op consultatiebureau. Voor jonge kinderen: Maak een afspraak over wie er met het kindje naar het consultatiebureau komt. Neem als 'eigen' jeugdarts of jeugdverpleegkundige zo veel mogelijk vragen en onzekerheden van te voren door. Op die manier verkort je de consulten. De ervaring is dat men het contact vooraf erg waardeert en dat het de opkomst verhoogt.

Wijs ouders ook op de digitale groeigids, met veel informatie of de mogelijkheid om digitaal vragen te stellen

8. Groepsbijeenkomsten (cursussen, themabijeenkomsten etc.).

Ouders hebben juist in deze tijd behoefte aan onderling contact. Er zijn nu weer mogelijkheden om kleine groepsactiviteiten door te laten gaan (rekening houdend met 1,5 meter en de gezondheids- en hygiëne status. Ook zorgen voor duidelijke looplijnen naar de groepsactiviteit. Andere mogelijkheden zijn via videobellen om groepsactiviteiten met ouders door te laten gaan en op die manier contact met groepen ouders en de JGZ in stand te houden. Verschillende JGZ organisaties maken gebruik van een externe aanbod om samen met JGZ digitale meetings te organiseren.

PO/VO/SO/MBO

Laat jongeren en gezinnen met jongeren op alle mogelijke manieren weten dat je er voor hen bent. Wijs ze naar de website en chatmogelijkheden van www.jouwggd.nl en <https://chat-client-ggd-ouderchatgroeigids.serviant.nl> of “vraag het charlie” via instagram. Laat de extra zorg afspraken voor jeugdigen van 4-18 jaar zo veel mogelijk doorgaan, bij voorkeur met beeldbellen of telefonisch en/of zo nodig face to face. Ga na welke gezinnen/ jongeren in kwetsbare situaties verkeren en neem zo mogelijk actief contact op met gezinnen in kwetsbare situaties. Stem af met leerkrachten en andere zorg/hulpverleners wie de beste ingang heeft. Houd contact met je eigen scholen, biedt steun aan bij het opstarten van het POen VO en neem – zo mogelijk - deel aan digitale groepsgesprekken met de leerlingen. Bekijk het document ‘[Handelingsperspectief voor de JGZ ondersteuning voor jongeren \(12+\) in het voortgezet onderwijs](#)’ met tips en een voorbeeldbrief richting het onderwijs.

9. Nieuwkomers/PGA:

De vaccinaties consulten voor nieuwkomers, asielzoekers en mensen zonder basisimmunititeit zoveel mogelijk door laten gaan, met dezelfde uitgangspunten als boven genoemd. Tevens worden de verpleegkundige intake en medisch onderzoek 0-4 jaar en 4-18 en start/vervolg RVP voor de kinderen in de leeftijd 0-18 jaar actief aangeboden, in verband met start/vervolg RVP. Zo komt het opbouwen van de basisimmunitet niet in gevaar.

10. Tot slot:

Zorg goed voor jezelf en let op elkaar. Complimenten voor jullie inzet in deze crisistijd!